

foto: CSiS

„Kozy” są łatwiejsze i tańsze inwestycyjnie niż wybudowanie kominka. Choć kiedyś uchodziły za symbol biedy, teraz wstawia się je nawet do bardzo ekskluzywnych wnętrz.

■ JOANNA DĄBROWSKA

KOMINKI WOLNO STOJĄCE

Alternatywa dla kominka

Słowo „koza” kojarzyło się do niedawna z małymi piecykami, którymi nasi dziadkowie dogrzewali swe domy. Zwykle były to piece o niezbyt wyszukanej estetyce i niewygodne w użytkowaniu. Miały małą moc cieplną i krótki czas palenia. Urządzenia obecnie produkowane są eleganckim i ekonomicznym źródłem ciepła.

Jeżeli nie możemy, ze względów np. na ograniczoną przestrzeń lub niewystarczająco wytrzymały strop, zamontować kominka, nie musimy rezygnować z uroku palącego się ognia. W takim wypadku właściwym rozwiązaniem może okazać się piec wolno stojący, czyli koza. Można ją ustawić w dowolnym miejscu w domu, gdzie jest możliwe podłączenie do komina. W razie potrzeby piec kominkowy

można zdemontować i przenieść w inne miejsce.

Piece kominkowe cieszą się rosnącą popularnością i coraz częściej wypierają tradycyjne, murowane kominki. Ich szczelnie zamknięte paleniska mają dekoracyjną, często bardzo efektowną obudowę, dzięki której piec nie tylko jest źródłem ciepła, ale też atrakcyjnym meblem.

Piec wolno stojący zajmuje dużo mniej miejsca i jest tańszy od kominka, bo nie wymaga dodatkowego obudowania. Jest też dużo lżejszy, nie wymaga zatem specjalnego przystosowywania stropu. Ma zamkniętą komorę spalania i może ogrzać nawet bardzo duże pomieszczenie: piec o mocy ok. 10 kW wystarczy do ogrzania nawet 100 m² powierzchni. Nie może jednak zapewnić ciepła dla całego domu, ponieważ działa tylko miejscowo. Jeśli ma

stanowić jedyne źródło ciepła, sprawdzi się najlepiej w domach i wnętrzach jednopiętrzących, bez licznych ścian działowych: tylko wówczas powietrze będzie swobodnie krążyć, zapewniając podobną temperaturę w każdym miejscu pomieszczenia. Jeśli zatem zależy nam przede wszystkim na funkcji grzewczej, kozę należy ustawić w centralnym punkcie domu, na dolnej kondygnacji.

Koza oddaje ciepło całą swoją powierzchnią – także rurą odprowadzającą spalinę do komina. Sprawność kóz jest zbliżona do osiągniętej przez kominki z zamkniętą komorą spalania i wynosi ok. 70%. Urządzenie może być wyposażone w nowoczesny system dopalający spalinę, który gwarantuje ich czystość.

W kozach opala się tanie, odnawialne paliwa: drewno lub brykiety drzewne.

WYGLĄD I STYL

Współczesne piece wolno stojące wyposażone są w umieszczone z przodu duże, przeszklone drzwiczki, przez które widać palące się polana. Można również kupić modele z małymi drzwiczkami z boku, przez które dokłada się drewno. Szyby mogą być płaskie lub panoramiczne, gładkie lub ze szprosami. Producenci oferują modele nowoczesne z pojemną przegrodą na opał lub tradycyjne, z fajerkami

i piekarnikiem, a więc umożliwiają ugotowanie obiadu i upieczenie ciasta. Rozwiązanie szczególnie polecane do domków letniskowych lub wiejskich kuchni.

ZE STALI CZY ŻELIWA?

Piece żeliwne. Zwykle mają bardzo tradycyjną formę i zdobione są dekoracyjnymi motywami. Wnętrza pieców wyłożone są cegłą szamotową, która po wygaśnięciu żaru długo trzyma ciepło. Kozy z żeliwa dostępne są w kilku wersjach kolorystycznych, malowane np. czarną, niebieską lub białą emalią.

W zależności od usytuowania pieca w pomieszczeniu spaliny mogą być odprowadzane do przewodu kominowego z wylotu na tylnej, górnej lub bocznej ścianie. Sklepienie pieca może pełnić funkcję płyty grzejnej do podgrzewania lub gotowania potraw. Żaroodporna szyba w drzwiczkach pozwala kontrolować stan paleniska i obserwować płonący ogień. Piece żeliwne nadają się znakomicie do ogrzewania domów letniskowych, gdyż żeliwne paleniska intensywnie wypromieniowują duże ilości ciepła.

Piece stalowe. W przeciwieństwie do żeliwnych mają małe możliwości akumulacyjne, bo ich ściany są cienkie. Oddawanie ciepła zaczyna się wkrótce po rozpaleniu pieca, a kończy się zaraz po wygaśnięciu. Ich zaletą jest dużo mniejszy, w stosunku do pieców żeliwnych, ciężar przy tej samej powierzchni grzewczej. Temperatura ścian jest jednak znacznie wyższa,

dlatego ze względów bezpieczeństwa do ich obudowy stosuje się gładkie okładziny ceramiczne lub kafle kamienne. Okładzina zwiększa również sprawność pieca i jego zdolność do akumulowania ciepła: jeszcze długo po wygaśnięciu ognia promieniuje ono do otoczenia, a ponadto okładzina nie nagrzewa się tak bardzo jak obudowa stalowa, w mniejszym więc stopniu grozi oparzeniem.

Trzon pieca stalowego może mieć przekrój kołowy, kwadratowy, ośmioboczny lub kwadratowy z półkolistą ścianą frontową. Niektóre modele wyposażone są w płytę grzejną do gotowania. Można również kupić piec obrotowy lub z przeszklonymi ścianami bocznymi, dzięki czemu płomień widoczny jest z każdego miejsca w pomieszczeniu.

DOBRE MIEJSCE

Najlepiej, gdy jest to centralny punkt dolnej kondygnacji, salon lub hol. Otwarta przestrzeń pozwala na efektywne wykorzystanie walorów grzewczych pieca. Ogrzane powietrze może swobodnie krążyć, zapewniając zbliżoną tempe-

raturę w każdym miejscu pomieszczenia. Ponieważ korpus kozy rozgrzewa się do wysokiej temperatu-

ry, dlatego należy zachować bezpieczne odległości (min. 80 cm) od przedmiotów łatwopalnych, mebli, zasłon i dywanów. Posadzka przed piecem (pas podłogi szerokości min. 50 cm), musi być wyłożona materiałem niepalnym, np. kamieniem, klinkierem lub gresem albo blachą mosiężną lub miedzianą.

OBSŁUGA

Regulacja mocy. Za pomocą przepustnicy reguluje się ilość dopływającego powietrza, zmieniając w ten sposób wydajność pracy pieca. W najbardziej nowoczesnych modelach moc pieca sterowana jest przez termostat, który w zależności od temperatury w pomieszczeniu automatycznie reguluje przekrój wlotu powietrza do spalania.

Dokładanie opału. Najczęściej drewno lub brykiety drzewne dokłada się do paleniska przez drzwiczki frontowe. Ale produkowane są również piece z małymi drzwiczkami z boku lub kłapą w górnej płycie, przez które można dokładać opał.

foto. KAFEL ART

Posadzkę przed piecem może chronić np. żaroodporne szkło... ▼

...lub kamienna okładzina ▼

foto. BERTELSEN

foto. JOTUL

NAJWAŻNIEJSZE PARAMETRY PIECA

Moc – należy dobrać do wielkości ogrzewanej przestrzeni. Przyjmuje się, że 1 kW mocy pieca wystarcza do ogrzania 10-12 m² powierzchni pomieszczenia o wysokości 2,5 m.

Czas palenia – nie krócej niż 8 godzin (po zapaleniu paleniska).

Sprawność pieca – powinna wynosić minimum 70%.

Usuwanie popiołu. Piec najlepiej czyścić po każdym paleniu, a jeśli pali się codziennie, to nie rzadziej niż kilka razy w tygodniu. Najlepiej, gdy koza wyposażona jest w oddzielny pojemnik z pokrywą, która zabezpiecza przed wysypywaniem się popiołu podczas przenoszenia go przez pokój.

Kontrola instalacji. Co najmniej raz w roku konieczny jest, wykonany przez kominarza, przegląd pieca i całego przewodu kominowego.

„CZYSTSZE” SPALANIE

Współczesne kozy to urządzenia, które podczas spalania emitują do atmosfery minimalne ilości szkodliwych dla zdrowia substancji. Dzieje się tak za sprawą coraz to nowocześniejszych metod spalania drewna.

Wtórne spalanie. Dzięki nowoczesnej konstrukcji pieców kominkowych temperatura w palenisku jest tak wysoka, że umożliwia niemal całkowite spalanie powstałych gazów. Polega ono na dopalaniu znajdujących się w dymie cząstek, które w urządzeniach starszej generacji uciekały przez komin do atmosfery.

Dopalenie spalin przy użyciu katalizatora. Jest to metoda najnowsza i najbardziej wydajna: dzięki zastosowaniu katalizatora dopalanie gazów i resztek w dymie zachodzi w o wiele niższej temperaturze niż przy wtórnym spalaniu bez katalizatora. Zwiększa to znacznie sprawność pracy pieca.

UWAGA NA BŁĘDY

Wadliwe odprowadzanie dymu może powodować szybkie jego schładzanie i ograniczanie przez to siły ciągu. Obniżanie temperatury dymu powodują długie odcinki połączeniowe, a każde za-

łamanie (np. kolanko) zmniejsza jego przepływ. Jeśli połączenie zawiera więcej niż dwa kolanka, opór może być na tyle duży, że uniemożliwi wydostawanie się dymu na zewnątrz. Przy podłączaniu rury odprowadzającej spaliny do komina **często zapominamy o wykonaniu wyczystki** poniżej miejsca jej wstawienia w kanał dymowy. Uniemożliwia to usunięcie opadających podczas czyszczenia sadzy co może spowodować ich zapalenie się. Z wykonaniem wyczystki nie będzie problemu jeśli kanał dymowy sięga aż do podłogi – wystarczy wykuć otwór i wstawić szczelne drzwiczki. Natomiast w przypadku wykorzystania nieużywanego kanału wentylacyjnego do odprowadzenia spalin, który najczęściej jest zamknięty tuż poniżej otworu wlotowego, nie będzie to takie proste. Musimy wtedy postawić z elementów prefabrykowanych odcinek kominowy od podłogi aż po sufit i połączyć go łagodnym łukiem z istniejącym kanałem dymowym. Piec podłącza się i montuje wyczystkę do dostawionego odcinka komina.

Piece kominkowe, tak jak i inne urządzenia spalające paliwa, muszą mieć **zapewniony dopływ powietrza** niezbędny do prawidłowego spalania oraz wytworzenia dostatecznego ciągu kominowego. Przy szczelnych oknach i drzwiach dopływ powietrza zewnętrznego jest bardzo ograniczony, co może sprawić, że kanały wentylacyjne zaczną funkcjonować jako czerpnie powietrza zewnętrznego – wystąpi w nich wówczas tzw. odwrócony ciąg. Zjawisko takie nie jest co prawda specjalnie groźne, ale powoduje np. rozchodzenie się nieprzy-

BEZPIECZEŃSTWO

Gwarancją bezpieczeństwa użytkownika pieca wolno stojącego jest szczelność przewodów do odprowadzania spalin, dlatego instalację pieca należy zawsze powierzać doświadczonemu fachowcowi.

jemnych zapachów po całym domu. Gorzej, jeśli kanały wentylacyjne przy niskich temperaturach zewnętrznych nie zapewnią napływu świeżego powietrza – wtedy dym może przedostawać się do pomieszczeń. Dlatego w pomieszczeniu gdzie zamontowany jest piec kominkowy powinniśmy zainstalować nawiewnik doprowadzający powietrze zewnętrzne. W celu zapewnienia komfortu – zimne powietrze nie będzie przemieszczać się przy podłodze – jego wylot powinien znaleźć się blisko pieca. W domach podpiwniczonych wygodnym sposobem jest wykonanie otworu w stropie i doprowadzenie powietrza z piwnicy.

W piecach nie powinniśmy palić „na pół gwizdka”, gdyż niska temperatura spalin zmniejsza ciąg kominowy, a także sprzyja osadzeniu się sadzy na ściankach komory spalania. Przy rozpalaniu należy szybko doprowadzić do rozżarzenia się całego wsadu, a następnie regulując dopływ powietrza zapewnić równomierne i spokojne jego spalanie. Po wypaleniu paliwa zamykamy dopływ powietrza i szyber dzięki czemu przez dłuższy czas możemy korzystać z ciepła zakumulowanego w obudowie pieca. b

Żeliwny piec z dwudzielnymi drzwiczkami ozdobionymi szprosami najlepiej będzie się prezentował w rustykalnym wnętrzu ▼

foto. SCAN FORUM